

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci **prejednávania dedičstva po poručiťke A. H., rod. D., zomrelej X.**, naposledy bývajúcej v P., vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. D 332/1955, o dovolaní Ing. J. Š., bývajúceho v P., R. Š., bývajúceho v P., zastúpených JUDr. F. K., advokátom v P., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 9. júna 2008 sp.zn. 1 CoD 2/2008, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Náhradu trov dovolacieho konania účastníkom nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (v poradí tretím) uznesením z 3. januára 2008 č.k. D 332/1955-196 zastavil konanie a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že Okresný súd Prešov uznesením z 10. júla 2007 č.k. D 332/1955-186 prerušil dedičské konanie po poručiťke A. H., rod. D., zomrelej X. a odkázal dedičov poručiťky, aby podali žalobu o určenie rozsahu dedičstva. 14. augusta 2007 bol podaný na súd návrh na určenie rozsahu dedičstva po poručiťke, pod sp.zn. 15 C 246/2007. Uznesením Okresného súdu Prešov z 12. septembra 2007 č.k. 15 C 246/2007-39 bolo uvedené konanie zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu na jeho začatie z 21. augusta 2007, ako aj návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zo 14. augusta 2007. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie Ing. J. Š. a R. Š. (v poradí tretím) uznesením z 9. júna 2008 sp.zn. 1 CoD 2/2008 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie v zásade

odôvodnil tým, že odvolatelia nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiťke A. H., rod. D., súd s nimi nemôže konať ako s dedičmi po poručiťke, čím nie sú splnené podmienky dedičského konania. Ide tak o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý je dôvodom na zastavenie konania (§ 103, § 140 ods. 1 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali dovolanie Ing. J. Š. a R. Š., navrhli ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že im postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.), keď krajský súd pri prejednaní ich odvolania proti tretiemu zastavujúcemu uzneseniu vo veci prejednaní dedičstva po poručiťke A. H., rod. D. bez vykonania akéhokoľvek dokazovania a rešpektovania predchádzajúcich právnych názorov, ktoré vyslovil vo svojich rozhodnutiach, úplne z iných dôvodov, ako boli uplatňované v odvolacom konaní, potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V prejednávaní veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm.c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné sa dovolací súd zameril predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolatelia v dovolaní namietali.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zo spisu nevyplýva, že by odvolací súd v prejednávanej veci v prípade dovolateľov nerešpektoval niektoré z týchto práv.

V konaní o dedičstve sú podľa ustanovenia § 175b veta prvá O.s.p. účastníkmi konania tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát.

Skutkové zistenia opísané v odôvodnení napadnutého uznesenia (na ktoré v podrobnostiach odkazuje aj dovolací súd), z ktorých vychádzal pri svojom rozhodovaní odvolací súd, sú postačujúce aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Z týchto nepochybne vyplýva, že poručiiteľka A. H., rod. D., zomrela X. so zanechaním závetu. Po nej prichádzali do úvahy štyria dedičia z prvej skupiny dedičov zo zákona, a to jej manžel J. H. st. a tri plnoleté deti, F. H., J. H. ml. a I. H., ktorá na základe uznesenia bývalého Štátneho notárstva v Prešove z 3. novembra 1955 č.k. D 332/55-10 nadobudla titulom dedenia po

poručiiteľke nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej zápisnici č. X., X. a X. kat. územie P. Dedičstvo bolo potvrdené dcére poručiiteľky I. H. na základe závetu z 22. mája 1953, ktorý bol spísaný pred Štátnym notárstvom v Prešove formou notárskej zápisnice za prítomnosti dvoch svedkov, pričom v závete sa výslovne uvádza, že synovia poručiiteľky F. a J. boli už za jej života uspokojení, čo im aj započítala do ich dedičských podielov. Títo (neopomenuteľní) dedičia prehlásili, že uznávajú vôľu poručiiteľky vedomí si svojho dedičského práva, ktoré však neuplatnili. Teda, nedomáhali sa relatívnej neplatnosti závetu (ktorý bol na základe zápisnice z 11. novembra 1955 riadne vyhlásený), t.j. neuplatnili svoj zákonný podiel, ktorý predstavuje 3/4 podielu v zmysle § 551 Občianskeho zákonníka (zákona č. 141/1950 Zb., t.j. zákona účinného v čase smrti poručiiteľky). Z právneho hľadiska sa tak vzdali časti majetku poručiiteľky, ktorá časť predstavuje dedičský podiel neopomenuteľného dediča v zmysle § 551 cit. Občianskeho zákonníka, a to ku dňu smrti poručiiteľky. Na základe osvedčenia o dedičstve sp.zn. D 952/97, Dnot 165/97 z 19. júna 1997 po poručiiteľke I. H. nadobudla dedičstvo Slovenská republika, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom z titulu odúmrte, a to nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižných zápisniciach č. X., X. a X. kat. územie P., v dôsledku čoho štát ďalej nakladal s týmto majetkom ako s majetkom štátu. Syn poručiiteľky A. H., rod. D., F. H. zomrel X.. Dedičstvo po ňom bolo prejednané pred bývalým Štátnym notárstvom v Prešove v konaní vedenom pod sp.zn. D 1465/74. Dedičkou po ňom bola manželka H. H., rod. M.. Syn poručiiteľky A. H., rod. D., J. H. ml. zomrel X.. Dedičom po ňom bol syn V. H., nar. X., zomrelý X., ktorý zanechal zákonnú dedičku V. K. (dcéru jeho manželky F.) a ktorý počas svojho života zanechal závet, ktorým určil za závetných dedičov Ing. J. Š. a R. Š.. Pritom závetný poručiiteľ V. H. zdedil po svojom otcovi J. H. ml. nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. území N. Š.. V rámci dedičského konania po J. H. ml. okrem nehnuteľností v kat. území N. Š. nebol zistený iný majetok, ani dedičia iný majetok, o ktorom by vedeli, neprihlásili. V. H. sa tak hlásil len k tomuto, po svojom otcovi zdedenému majetku. Teda, nehlásil sa k majetku poručiiteľky A. H., rod. D., zomrelej X..

Z uvedených skutkových zistení potom vyplýva záver, ako to správne konštatuje odvolací súd, že pokiaľ poručiiteľ V. H. zdedil majetok len po svojom otcovi J. H. ml. v kat. území N. Š. a nezdedil majetok, ktorý bol predmetom dedičstva po jeho starej matke, poručiiteľke A. H., rod. D., nemôžu byť dovolatelia, ktorí sa cítia byť univerzálnymi sukcesormi, účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke A. H., rod. D., ktorá zanechala platný závet. Z toho dôvodu s nimi ako s dedičmi po menovanej poručiiteľke nemožno

konat'. Keďže ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky dedičského konania po poručiteľke A. H., rod. D., zastavením tohto konania podľa § 104 ods. 1 O.s.p. nedošlo postupom súdu k odňatiu možnosti dovolateľom konať pred súdom.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nebola preukázaná existencia dovolateľmi namietanej vady konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie dovolateľov podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

Náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd účastníkom konania nepriznal s tým, že dovolatelia, ktorí v konaní úspech nemali, na ich náhradu právo nemajú a ostatní účastníci, ktorým by podľa výsledku konania právo na náhradu trov tohto konania vzniklo, návrh na rozhodnutie o trovách nepodali.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. augusta 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová